

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Capmany, número 18
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

LO CATALANISME Á SANTIAGO DE CUBA

UNA PROTESTA CONTRA 'L CÓDICH CÍVIL

Molt nos plau encabessar ab aquest títul las presents ratllas.

Fa pochos días que nostre Director rebé dels catalans de Cuba, pera ferne presentalla al digne President del «Centre Catalá», d'aquesta ciutat la enérgica Protesta contra 'l Códich Civil que publiquéem mes avall, acompanyada de dos cartas que firma en nom de los 180 firmants de la esmentada Protesta, 'l ferm catalanista, íntim amich nostre D. Frederich Boix.

Nosaltres publiquéem ab molt de gust tant patriótic document, com publicariám també íntegras las dos cartas, á no ser per alguns párrafos que encaminats á elogiar nostre humil setmanari nos privan de ferho en tota sa extensió.

Aixís hi tot, vegin los nostres llegidors un dels párrafos de la carta dirigida al nostre Director que curt com és demostra ben bé quin es lo esperit que guía als bons catalans de Santiago de Cuba. Diu aixís:

“Los catalans d'aquí considerém, que encare que siga tart quan arribi dita protesta á son destí, no per aixó deixaré de surtir son comés perque al menys se veurá que ab Códich ó sense sempre serém lo qu'hem sigut mal pesi á sos confeccionadors”.

Aixó es, sempre serém catalans; sempre encara que en forma d'un article 15 del nou Códich Civil, vulga anularse la nostra rassa, nosaltres, los que sentím viu lo foch del entusiasme pera nostras tradicionals costums, drets y llibertats, ferém tots los esforços imaginables pera burlar aquestas mateixas lleys, y serém lo que hem sigut fins

are, serém catalans com catalans foren los nostres avis y los nostres pares, y com catalans volém que sigan, hi ho serán, los nostres fills, mal los hi pési á tots los uniformistas haguts y per haver.

Vegis are los mes culminants párrafos de la carta dirigida al senyor President del «Centre Catalá» los quals per sí sols son una evident mostra del esperit eminentment patriótic que 'ls informa.

“Apreciat senyor: Adjunt tinc lo gust d'enviarli la protesta feta per los catalans d'aquesta població contra l'arbitrari y funest Códich Civil confeccionat per quatre viuidors polítichs que sens consciencia destrossan las únicas sabias lleys que 'ns quedan de quant Catalunya's governava per sí mateixa”.

“Al adherirnos de tot cor á la presentada per eix “Centre Catalá” no fem mes que cumplir ab lo mes sagrat dels debers que la Patria imposa á tots sos fills en defensarla quant ella's trova en perill”.

“En nom de tots los firmants rebin tots los membres d'eix Centre la mes patriótica felicitació de part d'aquells que trobantse separats per immensa distancia mantenen dins sos cors lo mes viu caliu de la casa payral y que'n tot temps están disposats á sortir en defensa d'ella”.

“Creyém que ab ciutats com Sabadell prompte arriuariam á la fi de nostres aspiracions ó siga *Catalunya pels catalans*”.

Y segueix lo patriótic document que de segur han de llegir ab gust los nostres abonats, confiant que'l bon exemple que 'ls hi donan los catalans de fora casa, contribuirá á mantenir viu y encés lo foch d'amor patri y á no desdir jamay en la sagrada defensa de tot lo que constituía la nostre antiga nacionalitat.

PROTESTA

Sr. President del *Centre Catalá*.—Sabadell.

Molt senyor nostre: Los catalans aquí reunits, tan prompte sabedors del nou projecte de codificació presentat á las Corts pera sa aprobació, y considerant lo descabellat y arbitrari de dit projecte principalment en son article 15 'l qual nos treu tot dret de catalá per estar inscrits com á vehins á un poble ahont regeixen las lleys de Castella, las quals ni's adaptan ab lo nostre carácter y manera d'esser, ni podém acceptar pera esser una ley imposada per qui desconeix completament nostras necessitats; havém resolt lo següent:

Protestar enérgicament contra tal projecte confeccionat per quatre unificadors madrilenys que sens forsa de convicció que 'ls apoi y desconeixent tota mena de patriotisme han volgut ungirnos al jou de son despótic plan sens dupte pera que dintre vint anys s'extingeixi completament la rassa de los que ells ne diuen *revolucionaris catalans*.

Revolucionaris, sí; revolucionaris porque defensém nostras lleys; revolucionaris porque aixequém nostra veu al veurer que'ns posan en lluyta desigual entre nacions ab las quals no podém combátrer per falta de medis de defensa, quedant en descobert devant de nostres enemichs que com famolencas feras destrossan sens compasió nostra riquesa, font de nostre treball, tancantse nostras fábriques y quedant milers d'obers pares de familia

los mes sens poguer cubrir sas necessitats per falta de trevall, tenint que aixugar las llágrimas que per sas galtas regalan com engarsadas perlas del sufriment, la compasió de sos coneguts, alguns y dels mes la caritat pública; revolucionaris perque sens desconèixer lo mèrit de sa parla no acceptém com á nostre lo hermós idioma de Cervantes, la parla de 'n Felip d'aquell despòtich tirá de la etat mitxa que feu cremar nostres furs y lleys per sos butxins en lo mateix lloch ahont s'aixecava exbelta y esplendent nostra grandiosa Exposició com platejada estrella de benhauransa entre 'l cel cobert de atapahits núvols que com eterna mortalla cobreixen lo pervindre de nostre tan malmesa industria.

Catalans som y pera aixó protestém ab totas nostras forsas contra 'l despotisme de la que s'anomena nostra mare y que ab prou feynas podém otorgarli mes títol que 'l de mardrastra, puig que son caràcter exclusivista no li permet mes que tractar com fillastres als que legaren á sa historia las mes brillants de sas páginas.

Catalans som pesi á qui pesi, y encar que lluny de las platjas que 'ns vegeren neixer, encar que separats qui sap si pera sempre de las llars dels pares que foren las nostras, encar que á inmensa distancia de nostres germans; no per aixó queda ofegat nostre amor á aquella antiga nacionalitat, que dictá lleys tant sábias que foren adoptadas per molts nacions, y feu tremolar lo mon enter ab un sol crit de *vía fora*, la que mes tart donava ab abundancia la roja sanch de sos fills per los que avuy nos teixen poch á poch estret dogal.

Ofeguen nostres crits, sí; obriu novas feridas en nostre cos, ab lo punyal del traydor, carreguen de cadenas nostre coll y de grillons nostras mans y després si no queda encara satisfeta vostre obra poseu un cap de colla en cada una de nostras familias pera que encreuhin sens compasió nostra cara ab lo infamant fuet del esclau, á cada una de las queixas que nostres llavis evoquin.

Tot aixó sofrirém ab resignació y paciència fins que arrivi l'anyorat día de poguer afegir quatre barras transversals á nostre pendó de sanch per que quedin pera sempre estampadas en lo nostre escut las mallas que un día nos oprimiren pera gloria de nostres veniders; per vergonya y oprobi de nostres opresors.

Indignes forem d'esser catalans si tal actitud no prenguesem protestant una y mil vegadas contra un Códich tant funest pera nostra mal tractada Patria.

No podém donar fi á nostra protesta sens felicitar al patriòtich *Centre Catalá* d'eixa ciutat per sa enérgica actitud en defensa de nostras lleys y per haver sigut lo primer en fer sentir sa veu en senyal d'alarma, tenint ressó 'n tots los contorns de nostra aymada Patria y fins en los llochs mes apartats, sempre que 'n ells si trobi un sol corcatalá.

De la mateixa manera felicitém al *Centre Catalá* de San Sadurn de Noya y als digníssims representants de casa nostra en las Cambras de la Nació los senyors Durán y Bas y Maluquer per las enérgicas defensas fetas en favor de nostre Códich.

Queda eix Centre autorisat per tots los firmants, per adherirse á tots los actes celebrats y que han de celebrarse en diferents punts de Catalunya.

Salut germans; conteu sempre ab nosaltres, puig en tot temps nos trobareu disposats á defensar nostres lleys y llibertats ab lo mateix trem que ho feren aquells ilustres patri-cis que donaren fins sa sanch en defensa de sa Patria.

Santiago de Cuba 15 d'Abril 1889.—Joseph Anguila.—Frederich Boix.—Joan Pagés.—Joan Jané.—Delfi Roig y Rosell.—Sabastiá Sanés.—Manel Pujol.—Ferriol Vila.—Pere Arrufat.—Joseph Llavenera.—Enrich Camp.—Benjamí Camp.—Baldomero Rams.—Miquel Baltrons.—Francisco Arberich.—Miquel Poaseva.—Palí Durdé.—Joseph Buyreu.—

Joseph Ballesté, catalá de cor.—Esteve Llachí & Bissech.—Enrich Rahola.—Vitu Sanés.—Joseph Sabater.—Salvadó Casals.—Lleonart Bosch.—Joan Sanés.—Joan Figueras.—Ferran Figueras.—Joseph Amat.—Lluís Rubirosa.—Enrich, Rubirosa.—Nicolau Feué.—Joseph Carbonell.—Jaume Brassó.—Sebastià Nicolau.—Isidoro Marques.—Joseph Balagué.—Joseph Clará.—Félix Panyellas.—Andreu Vidal.—Anton Cinca.—Pere Domenech.—Gaspar Vilá.—Joan Estius.—Geroni Vilaseca.—Cándi Baserba.—Salvadó Arabitj.—Salvadó Camps.—Isidoro Domingo.—Francisco Rouret.—Joseph Marimón.—Pau Panyellas.—Lleonart Bosch Vía.—Joaquím Visella.—Frederich Cuayo.—Joaquím Pal.—Joaquím Riera.—Francesch Díaz.—Joan Carbonell.—Joseph Sardá.—Joseph Matas.—Isidro Camps.—Fremesque Coll.—Manel Camps.—Daniel Jacas.—Magí Solé.—Joan Mirabent.—Anton Mirabent.—Joan Simón.—Joan Permanyer.—Joseph Roca.—Anton Guasch.—Pere Fariols.—Frederich Sardá.—Manel Rígol.—Magí Soler.—Alfred Fales.—Francisco Solé.—Joaquím Soler.—Manel Bover.—Joseph Olivella y Arrufat.—Esteve Moragas.—Francisco Roca.—Jordi Domingo.—Artur Rodón.—Cristófol Corredor.—Joseph Farriol.—Joseph Balaguer.—Carles Vidal.—Joan Comas.—Xavier Matas.—Joseph Carreras.—Manel Fené.—Joaquím Miralles y Bahils.—Agustí Blarquez y Tichané.—Joseph Detrell Martí.—Cayetá Camps.—Benet Mas.—Geroni Simón y Vives.—Rafel Montaner.—Francisco Vías.—Ignasi Marqués y Farguell.—Bartomeu Carbonell.—Pelegri Pascual y Rius.—Joanet Planas.—Francisco Gutiérrez (Montañés).—Joan Martí.—Geroni Simón.—Pascual Simón.—Pere Soler.—Joan Francolí.—Miquel Comas.—Cristófol Giralt.—Ramon Forés.—Joseph Raventós.—Manel Planas.—Joseph Planas.—Pau Mumany.—Francisco Planas.—Jaume Nadal, Alcalde Municipal del Cobre.—Joseph Perich.—Faust Magrans.—Cristófol Ruvira y Bay.—Eduart Rodón.—Gabriel Solá.—Joseph Saumell.—Emili Boras.—Joan Gusó.—F. Ferot.—Ramon Simó.—Joan Magrans.—Agustí Ferré.—Joseph Riera.—Joseph Bamet.—August Boix.—Joseph Rosés y Misas.—Miquel Vidal.—Joseph Ferré.—Agustí Magrans.—Miquel Coll.—Joseph Carbonell.—Damià Disbal.—Ramon Mestre.—Vicens Artigas.—Francisco Bertrán.—Joseph Giner.—Joan Pascual.—Anton Arrufat.—Francisco Arabitj.—Pere Massana.—Jaume Cañomeras.—Joseph Planas.—Gervasi Camps.—Joseph Pujol.—Anton Salvá.—Francisco Tarrasa.—Anton Sadurní.—Lluís Messtres.—Francesch Ribas.—Anton Pagés.—Victorià Roca.—Anton Olivella.—Victorià Robert.—Anton Roca.—Francisco Font.—Marian Bassas.—Joan Claramunt.—Jaume Gisbert.—Jaume Llobet.—Enrich Boix.—Joseph Bassas.—Anton Robert.—Joan Junyent.—Pau, A. Nogué.—Joseph Monserrat.—Silveri Pell.—Bonaventura Llobet.—Joseph Vidal.

Després de lo dit y de lo molt que parla en be dels catalans residents á «Santiago de Cuba» aquest patriòtic y entusiasta document, sols nos resta enviarlos la nostra mes coral enhorabona y exitarlos á que s'agrupin tots dessota los plechs de la bandera catalana, sense distinció de clases ni d'ideals polítichs, causa de totas las nostras desgracias y desventuras, ja que solsament units y agermanats es de la única manera que podrém arribar aviat y á despit de tots los que se interposin en nostra tasca, al fi de nostres propòsits; á ressucitar de nou aquella Catalunya gran y esplendorosa de la nostra olvidada historia; á aquella Catalunya que governantse per sí mateixa se feu

tant poderosa qu'arribá á esser reyna, senyora y majora de Cerdeña, Sicília y Nápoli; á aquella Catalunya que dictá sabias lleys á las mes grans nacionalitats y, que avuy veu escarnidas y barroerament maniflejadas las sevas y á aquella Catalunya que tingué tants y tants héroes que saberen morir valerosament al peu del sant Penó de las Barras, los quals hem de tenir sempre presents y ab ells enmirallarnos fins haver lograt que sia un fet lo «Catalunya pels Catalans»

SECCIÓ POLÍTICA

No ni havia prou ab l'escándol donat per los centralistas en lo Congrès de Diputats lo dia de la votació del debat económic, era necessari pera patentisar d'una vegada la bondat del *régimen parlamentario*, un altre escándol mes gros encara.

Y aquest fou l'endema d'aquel *memorable* dia.

Al tornar á pendre asiento en la Presidencia lo senyor Martos, pareixia que'l Congrès anava á ensorrarse.

De crits, indecencias y amenassas, no'n vullguin mes.

No ni solen haver pas tants en la Plassa de toros quan surt al redondel un toro inservible.

Los conservadors excitant á la majoria ab sos aplausos, la majoria insultant á son president com may s'ha vist en lloch y la representació del pahís entregada á una de las bacanals mes escandalosas.

Grat sia á Deu. L'hora de la mort del sistema parlamentari s'acosta y ja se sent la fator de la seva descomposició.

Esperém tranquils que termini sa agonia.

Diu lo senyor Ortega Munilla desde París en una correspondencia á *El Imparcial* que'ls botiguers de aquella capital, se queixan moltíssim de l'Exposició Universal francesa puig ab sas festas contínues, los perjudica en sos interessos.

Y aprofitant l'assumpto, afegeix que aquells botiguers se semblan als proteccionistas espanyols, que volem la protecció pera poder vendre las telas fabricadas aquí Espanya y ferlosi pagar mes car, sent menos bonas que las extrangeras.

Vaya, vaya, lo senyor Ortega Munilla.

Al menys l'anada á París li haurá servit pera descobrir que'ls proteccionistas espanyols son una colla de egoistas que no mes miran son propi interés.

Y pensar que aquesta *imparcialitat* es de un corresponsal de *El Imparcial*.

Dignes companys dels escandalitzadors del Congrès centralista.

Mes li valdria al senyor Ortega Munilla que ara que es á Fransa aprengui al sistema de fer las eleccions en aquell pahís.

Y evitarien aixís que surtissin diputats cuneros que no obran la boca sino quan poden insultar á sos companys de Parlament, deshonrantnos als ulls dels pobles civilisats.

Disciplina conservadora. (Histórich.)

Parlava en lo Congrés lo senyor *Lorenzo Domínguez* diputat de'n Cánovas, consumint lo primer torn contra'l sufragi universal quant va entrar lo senyor Martos seyent á la Presidencia y ocorregué'l célebre escándol de que'ns ocupém en altre lloch de aquesta secció.

Veyent que ningú estava per 'n Domínguez, va dirli ab veu de mando 'n Cánovas: *Siéntese hombre, no ve V. que nadie le escucha?*

No devia sentir la *advertencia* lo diputat conservador, puig continuá parlant com si tal cosa, quant 'n Villaverde, jefe de colla de 'n Cánovas, li digué tot enfadat: *Cállese V., no oye V. que se lo MANDAN?*

Va sentirho allavoras lo senyor Domínguez, pero creyent que sa dignitat no devia tolerar lo ser tractat de aytal manera, no interrompí per aixó lo seu discurs.

Mes en vista de que no havia fet cas del jefe, alguns conservadors l' agafaren, fentho seure á viva forsa.

¡¡Tableau!!

May s' havia vist una disciplina tant estremada com la portada á cap per los conservadors ab lo senyor Domínguez.

No sembla sino que 'n Cánovas en lloch de diputats adictes, tingui vassalls de ramensa.

Quanta ignominia pera 'ls pobles que envian á certs representants á las Cambras.

¡¡Hossanna!!

Cánovas y Martos tornan á esser amichs.

Ha olvidat lo jefe conservador las paraulas pronunciadas per 'n Martos arran de las xiuladas de Saragossa, Madrid y Sevilla y *reina otra vez la paz entre los principes cristianos*.

Lo que no pogué 'l patriotisme (que 's veu que no pot res aixó á Madrid), ha pogut l' escándol de l' altre dia en lo Saló de sessions.

Ja diu be aquell ditxo:

Deu 'ls cria y 'ls xiulets 'ls juntan.

Com ja deuen saber nostres llegidors s' han suspés las sessions en las Cambras espanyolas.

Quina pena pera 'ls diaris madrilenys.

Sense 'l crim del carrer de Fuencarral y sense sessions parlamentarias com podrán viurer?

Sort que ara á Madrid es época de toros.

Y podrán entretenir sas horas vagarosas fent ressenyas en *caló* de los *sucesos taurinos*.

Alguns diputats de la majoria no residents á Madrid preguntaren al Sr. Sagasta si podían entornarsen á sas respectivas provincias ó si havian de quedarse á la Cort.

Segons sembla, lo President del Consell va concedirlos permís pera entornarsen, advertintlos que en tot cás ja 'ls avisaria pera evitar una sorpresa dels de la oposició.

Phs... realment no serveixen pas per altre cosa.

Un diari madrileny comentantho, canta:

*Hoy, madre, se van los QUINTOS
por la puerta de Alcalá.*

Hoy se van los QUINTOS, madre

¡Quién sabe si volverán!

¡Y tant quintos con son tots plegats! ¡Qué he anirían d' uniforme y al moll de Cadiz de ruta pera 'l pahís ahont l' esclavitut encara per mofa de la humanitat regna y domina.

LO MEETING DELS PAGESOS

«La llar del pagés s'ensorra.» «La política es una farsa de quina res han d' esperar».—Tal es la síntesis de lo manifestat pels oradors y aplaudit pe'ls concurrents.—«Los blats se venen á cara ó creu; las contribuciones son exorbitants; los consums escampan fins als mes aixerits y poderosos; las quintas roban los brassos quan mes servey farian; la emigració deixa desertas las masías y ermas é incultas numerosas quarteras de conreu.»—Los partits no atenen en lo mes mínim á las necessitats del pahís; de res serveix enviarlos exposicions y protestas, son interés es lo seu únich fi, son capritxo sa única lley.»

Aquest fou l'esperit del *meeting*. ¿Qué hi venían á fer per lo tant aquellas declaracions de que entre 'ls partits y 'ls agricultors, optará 'l senyor Bayo sempre pe'ls agricultors? ¿No era general l'anatema? Entre 'ls interessos de las classes productoras y 'ls dels partits hi ha un abisme; qui está ab los partits no está ab lo poble y qui no está ab lo poble está contra ell. Las declaracions del senyor Bayo no podían ser mes contrarias al esperit de la reunió. Tanta cosa, tant soroll, tant ferros menjar *Liga agraria*, y ben garbellat resulta que la *Liga agraria* está formada per polítichs descontents, que venen á tocar la barbeta al poble, pera que 'ls aixequi allá ahont ells no arriban y total ¿pera xurriacarlo en sent dalt com los altres?

Aixís ho compregueren los pagesos; algunas veus se sentiren de «Es vella aquesta: també ho deya en Figuerola.»

Lo divorci entre las classes productoras y 'ls partits, está en la conciencia de tothom. Si Platón que somiava una República de treballadors suant y escarrassantse pera mantenir en la ociositat als militars y als polítichs vegés la Espanya actual, li cauría la cara de vergonya veyent realisat per primera vegada en la Historia lo mes monstruós de sos somnis comunistas.

Lo *meeting* posá en descubert las llagas que aniquilan la Agricultura y entre ellas la constitució oligárquica de Espanya. Plantejá 'l problema, pero no 'l resolgué; mes, plantejat ja ho estava avans de celebrarse 'l *meeting*. «Los mals son gravíssims, los particulars no poden curarlos, toca als poders socials; la organisació política actual, no sols no 'ls cura, sino que's una de sas causas y la mes fecunda sens dupte. ¿Qué s'ha de fer?»—Agruparnos—contesta 'l *meeting*.—¿Y per qué? ¿pera fer exposicions ó protestas?—Res mes absurdo.

Los mals socials deuen curarlos las organizaciones socials; si aquestos organismes per sa constitució ociosa y tiránica son impotents, lo llógich es destruhirlos y crearne de nous. Pero no's destruheix la política dels partits, deixantlos lliure y sens obstáculos lo camp d'operacions, sino conquistant aquest camp y l'ensentant als explotadors, tot valentse de las mateixas armas de que's valen pera vexarnos. Y aquest camp lo forman las tarimas dels municipis y los palaus de las diputacions provincials y del Congrés.

Y naturalment s'haurían trobat ab lo Regionalisme, lo sistema oposat al que convé destruhir y que ab tot y 'ls esforços que feren alguns per amagarho, palpitava en las entranyas de la qüestió, arrelava en la naturalesa mateixa de las cosas. D'aquesta manera haurían estalviat á un Sr. Zulueta de *La Vanguardia* lo treball d'estranyarse davant las ideas del *meeting* y de colocarlo ab un xich massa d'enfasis entre 'ls fets inútils suposant que n'hi hajan en las esferas socials.

H. TARPABIR.

PRO PATRIA

Himne

(DEDICAT Á LA «LLIGA DE CATALUNYA»)

Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém.
Que de la nostra Pátria
Jamay renegarém:
Jurém.

Del Vall d' Arán al Cénia,
Del Cénia al Cap de Creus,
En llengua catalana
Parlant tothom s' entén.
Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,

Que de la nostra llengua
Jamay renegarém:
Jurém.

De nostres antichs Comtes
Y ciutadans y Reys.
Las gestas gloriosas
La fama escampa arréu.
Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,
Que de la nostra Historia
Jamay renegarém:

Jurém.

Vellas costums y usatges
Y llibertats y lleys,
Lo penó de las barras
Temut feren un temps.
Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,
Que del Dret de la Terra
Jamay renegarém:
Jurém.

Per defensar la Pátria,
Sas llibertats y lleys,
Nostres passats lluytaren,
Moriren amatents.
Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,
Que de los nostres avis

Jamay renegarém:
Jurém.

Y avuy, qu' ab traydoria,
Furtarnos vol també
L' enveja ensuperbida
Fins lo nom que portém.
Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,
Qu' avuy y demá y sempre
Sols catalans serém:
Jurém.

Som fills de Catalunya
Y ab la má al cor, jurém,
que de la nostra Pátria
Jamay renegarém:
Jurém.

¡VISCA LA PAGESIA Y ENRERA LA POLITICA!

Si volém que los interessos de la propietat y del cultiu prengan nova vía, si volém curar los mals persistents que están consumint las forsas d' Espanya, si volém que en nostra terra hi regne lo benestar y la pau, hem de acabar d' una vegada de rompre los llassos que 'ns empresonan ab lo nom d' aixó que 'n diuhen política y que al punt qu'habém arribat ja no serveix sino pera que certs homes pugan abastar lo cimarol de la ditxa y de la gloria. No 'ns fem il-lusions, la política en lo sentit que avuy ja tothom dona á la paraula, es la enemiga mortal de la pagesia y dels propietaris de tota Espanya. Perque aixó es lo únich que avuy divideix las forsas que agrupadas y unidas estretament podrian curar las feridas mortals de la patria. Y puig que los moments son preciosos, lo malestar inmens y las tormentas sociais ja s' acostan, es hora de que fem un determini sério y decissiu que es lo únich que pot evitar lá complerta decadencia de la nació espanyola.

Units y fermes en la defensa de nostres drets salvarem lo pervindre de nostres fills y contribuïrem á la regeneració de nostra terra estimada. Y no hi ha altra medi si es que com deya un home il-lustre hem d' arribar d' una manera legal á enderrocar las cátedras dels sofistas, que pregonant receptas pera curar los mals de la patria, pretenen atraurer encara il-lusos y ambiciosos introduhint sempre ab esperit satánich la divisió en nostras apretadas filas.

Enrera donchs. No fem cas de mestres y doctrinaires que 'ns volen desunir pera millor aixafar la testa de lo únich que pot sostenir lo pes de las gloriosas tradicions de la terra. Prou ens dirán que de tot aixó no 'n surtirá res profitós y que 's en va que 'ns amohinem anant d' assí y d' allá. Prou ens dirán que á Espanya sols s' arriba al fi sospirat pel camí de la política y de las divisions de partit. Empero nosaltres hem de demostrarlos que nostra unió y nostra esperit patri pot mes que la guerra sorda que en nom d' eixa política s' ens está fent cada dia. Y convensuts de que per mes que Espanya mudi de posició com los malalts, no pot trobar lo remey sospirat porque ab totas eixas mudansas no podém arrancar la enfermedat de son arrel; cridém una volta mes, enrera la política. La agricultura es un dels fonaments socials y com á tal no pot lligar son pervindre dins los estrets motllos d' escola y de partit.

Nosaltres agrupats y units y forts en la rahó de nostre dret, benahirém la ma que 'ns afavoresca sia del color que vulga, pero no portarém lo patrimoni dels avis en mitj l' arena abrusadora de las discorrias polítiques, sino que defensarém los fonaments socials de la patria, porque demunt d' ells púga edificar la generació futura.

RAMÓN M.ª CATÁ DE LA TORRE.

(De *La Pagesia*.)

A UN DIPUTAT PROVINCIAL

Molt senyor meu: Fa alguns días que'l nostre estimat company y amich en Narcís Verdager, dirigí á V. algunas preguntas desde las planas de *La Veu de Montserrat* y V., com mastí vergassejat's torná contra lo jove amich nostre y de tal manera l' escometé que als pochs días en las mateixas planas del citat periódic s'hi llegía una rectificació que 'ns feu escriuir; un acte de contrició que ensenya en totas sas paraulas que precisat son autor per un fort sentiment, havia deixat eixir del cor tot alló que saltá á la ploma sense que hi prengué part pera res, lo cap.

A V. y á alguns amichs seus prou'ls hi constava com s' havia lograt aquella rectificació; V. en sa consciencia ja sabia com se va conseguir, y ab tot y saberho, en tenintla va creurer jinfelís! poder respirar tranquilament; somniá que s'hi podia rabejar portantla per tot arreu, y ensenyantla á tothom debía ja estar á punt de persuadirse á V. mateix de que ho havia portat tot molt be; quan un aconxeixement pera V. imprevisit vingué á desfer sas ilusions tot destorbant sériament sa tranquilat.

Varis catalanistas que com en Verdaguer havíam sentit explicar lo que V. tenia dit en lo Círcul del Liceo, compreguerem desde'l primer instant que la extranya rectificació que á V. tant lo satisfé, no podia haver sigut donada sense un gravíssim motiu que tot seguit nos posarem á buscar. Quan lo trobarem, varem acordar tornar á comensar la feyna; notificarho á V. y repetir en *L'Arch de Sant Martí* y en LO CATALANISTA, las preguntas que havia formulat lo Sr. Verdaguer.

Aqueixas preguntas ja sortiren, pero no s'han respost. Per si li haguessin passat desapercebudas, are las torném á reproduhir.

“¿Es cert, senyor Diputat provincial per Vich, Manlleu, etc., que no fa molts días que en cert lloch, (per no dir quin, en lo Círcul del Liceo) s' entaulá, essenthi V. part, una conversa sobre 'ls *meetings* de Vich y de Manlleu?

¿Es cert que en presencia de molts concurrents á dit Círcul, va desferse V. en brometes é impropis contra ditas manifestacions?

¿Es cert que V. va dir, entre moltas altrás cosas, que 'ls que á Vich y Manlleu havían atacat lo Códich, no sabían lo que 's demanavan?

¿Es cert que V. va dir que demanar la conservació de nostras lleys y llibertats era una *bestiesa*?

¿Es cert (y passém moltas cosas que tenim apuntadas) que al objectarli algú, ab molta rahó, que V. s' havia adherit á tals actes, va respondrer V. que ho havia fet *perque li convenia*?

Ja ho veu senyor Russinyol los cárrechs son terribles. Vosté coneix, igual que jo, que 'l diputat que hagués caygut en semblant vilesa, mereixeria qualsevol cosa. Que 'ls electors se 'l traguessen ab repugnancia del damunt, fora poch; se mereixeria, que tot despedintlo, li escupissen á la cara.,

Y ja enterat de lo que desitjem veurer deguda y sériament contestat, li fem avinent que pera respondrens, no se 'ns vinga á rebre al sortir de la estació del camí de ferro de Saragossa ab amichs seus que revólver en ma nos forsin á anar á un entressol del carrer de la Primpcesa y un cop arribats allí, sempre ab l'ausili del revólver, pretenguin fernos tornar enrera lo escrit, porque aixó com V. y sos amichs deuen compendrer fora obrar desatentada y criminalment y 'ls exposaria si á nosaltres nos ho feyan aixís á que primerament rebessin un bon xasco y després las conseqüencias d'una causa criminal que mes aviat los hi podría reportar un grillet que no pas honra al seu nom.

Y ja avisat, esperém responderá com pertoca á qui ha donat motiu pera que's repetissin las preguntas objecte de las presents ratllas.

FERRÁN ALSINA.

Barcelona 29 de Maig de 1889.

NOVAS

Lo célebre discurs de presidencia dels *Jochs Florals* d'enguany degut á la ploma del celebrat poeta y Mestre en Gay-Saber don Angel Guimerá, s'ha publicat, fentsen una nombrosa tirada; traduht al castellá.

Aixís podran enterarse del que volém los catalanistas de totas las regions no catalanas. Ho celebrém.

Avuy diumenge se celebrarà en l'Iglesia de Ntra. Sra. de la Misericordia la festa de la Divina Pastora junt ab la del últim día del mes de Maria. A las 10 del matí després del sermó per lo Rvnt. Párroco de la parroquial Iglesia de Sant Félix, farán la primera comunió las deixebles del esmentat col·legi; á dos quarts de sis se cantarà 'l Trisagi Maria-
no, sermó per 'l Rvnt. D. Joan Fábregas y finalisarà ab besamans.

Prevenim als senyors contribuyents que no hagin pagat sas respectives cuotas, qu^e desde 'l primer al 10 d'aquest mes podran fer'ho sense recárrech en las oficinas de recaudació.

Accedint á la demanda feta per la Societat "Fomento Mercantil, Industrial y Agrícola," d'aquesta ciutat, l'Excm. Ajuntament á acordat que la fira que se celebrava lo día de la festivitad de Sant Jaume, siga trasladada á los días de nostre Festa Major.

Ho trobém acertat y felicitem á nostra corporació Municipal.

Recomaném á las personas que necessitin provehir de cadiras que passin avants á visitar l'establiment de Ebanistería que te don Valentí Canyameras en lo carrer de la Salut, núm. 36 en lo qual podran veur'hi las anomenadas cadiras *Noruega* que's recomanan per sa novetat, bon gust y solidés.

Ab objecte de destinar son producte als fondos pera la restauració de la iglesia de Santa Maria de Ripoll, s'ha posat á la venda una magnífica oleografia que mida próximament un metro, en la que está fidelment reproduhit lo cuadro pintat per don Enrich Serra pera l'altar major de dita iglesia y que Sa Santedat lo Papa Lleó XIII oferirá á la mateixa, executat en mosaich, com ho hem dit en altrás ocasions. La reproducció no pot semes exacta imitant perfectament la pintura al oli.

La incripció que recorda la munificencia del Pare Sant figura també en la oleografia. Apesar de sas dimensions y del mérit del treball, se ven aquesta lámina al módich preu de sis pessetas.

Lo diumenge passat estigué á punt de succehir una sensible desgracia al devant de una tenda del carrer de la Salut d'aquesta ciutat.

Enviaren á un seu noyet á la indicada tenda una coneguda familia d'aquella barriada y al sortir la criatura ab lo encárrech que li havían fet los seus pares se trobá ab la acera interrompuda per un animal qual ronsal tenía lo seu duenyó que estaba en la mateixa tenda, tenint lo noyet que fer un rodeig pera guanyar altre volta l'acera, donant la fatalitat qua al passar per detrás del animal aquest s'encabritá rebotcant entre sas potas á la infelís criatura que sols per un volguer de Deu no hi quedá esclafada.

Al fer menció d'aquest fet que podia omplir de dol á una familia, cridém la atenció de la autoritat pera que procuri no's repeteixin fets d'aquesta naturalesa á que dona lloch la costum de que aturantse molts forasters que menan animals en varis establiments pera

los negocis, entran aguantant lo ronsal dintre la botiga, formant una barrera que obliga als transeunts á baixar de l'acera, y en temps de fanch no cal dir lo que aixó es molestós.

¿No podria obligarse als duenyos d'aytals establiments á posar alguna anella en lo bordó de l'acera pera fermar los animals mentres sos duenyos están dintre de la casa?

Ab aquesta petita modificació podrian evitarse moltes molestias y perills com lo que acabém d'esmentar.

Lo digne diputat á Corts per aquest Districte don Joan Maluquer y Viladot ha sigut elegit tresorer de la Junta de Govern del Colegi d'Advocats de Barcelona.

Lo felicitem.

Havém rebut lo quadern V, any I, de la notable publicació *Revista catalana*. Dit quadern no desmereix en res dels anteriors com se pot veurer per lo següent sumari: *La ciutadana catalana y 'l Códich castellá*, per don Ramon de Abadal; *Aparició del cristianisme á Valencia*, per don Joseph Martinez Aloy; *Monografía de la antigua Bétulo*, per don Gayetá Soler; *Grecia y Judea*, (poesía), per don mossen Jascinto Verdaguer; *Desagravi á las literaturas regionales*, per don Joseph Maria Quadrado; *Document important*, pel P. Fidel Fita, y Crónica.

En dit quadern s' acaba 'l tractat de las *Regles de bona criança*, per Exímenis.

Lo passat dimecres morí en aquesta ciutat la tendre filla de nostre particular amich don Joseph Vila y Renóm.

Acompanyém al nostre amich y demés apreciable familia en son inmens dolor.

Lo número 25.372, premiat ab 2.000 pessetas en l'últim Sorteig de la Loteria Nacional, ha sigut despatxat en aquesta ciutat.

Felicitem als agraciats.

Lo número 75 corresponent al dia 30 del prop-passat Maig del setmanari *El Olotense*, aparegué orlat de negre en totas sas quatre planas ab senyal de dol per la aprobació del Códich Civil. En la primera plana s'hi llegeix lo següent:

¡LAS LLEYS CATALANAS HAN MORT!

¡VISCAN LAS LLEYS CATALANAS!

La fecha del dia 1 de Maig será sempre mes de funest recort per la nacionalitat catalana, perque en tal dia quedaren sepultadas baix la freda y pesada llosa d' un Códich monstruós las lleys sabias y antigas de nostre benvolguda patria.

Avuy 'l poble de Olot ab veu molt alta y ab manifestació solemne, protesta de tot cor devant de l' Historia y de las generacions futuras de aquesta imposició que proclama 'l principi absurdo, que no 's fan las lleys per 'ls homens, sino que volen fer homens pera las lleys.

En la fecha d' etern recort per Olot 30 Maig de 1889.

De la manifestació que tingué lloch lo passat dijous pera protestar públicament en dita població del flamant article 15 per haver arribat tart las notas en aquesta redacció: no podém fer'ho avuy pero prometém fer'ho en lo número vinent.

Nos concretém avuy á anticipar que revestí gran importancia essen un acte eminentment patriòtich.

La companyia de sarsuela qu'actua en lo Teatro dels Camps de Recreo posará avuy en escena; tarde, *El Anillo de hierro*: nit, *Jugar con fuego*.

Se'ns assegura que desde primers del próxim Agost fins á mitjans de Setembre, actuará en un de nostres teatros la Companyia catalana del Teatro Romea.

Celebrarém que's confirmi la noticia.

Ahir, dia primer de Juny, va fer just un mes que per desgracia nostra y vergonya de sos autors, regeix ab tots los seus absurdos y anomalias lo Códich Civil.

Un mes que Catalunya rebé la mes fonda y denigrant de las feridas que molt sovint nos portan los mals vents de ponent y encara no s'ha estroncat lo doll de sanch que vessa y grat sia á Deu no s'estronejará jamay, que 'l poble que te perfecta conciencia de sos actes, quant traydorament se li arreballa lo mes sagrat, com son las sevas lleys, reguladoras de la propietat y la familia, no pot ni deu olvidar un sol moment la injusta tiranía á que volen subjectarlo los seus opresors.

Aixís ho está demostrant Catalunya en aquestos moments. Á la imponent manifestació del poble de Olot, tinguda lloch lo passat dijous, ne seguirán d'altres no menos importants á Sant Cugat del Vallés, Vilafranca del Panadés y alguns altres, que no estant conformes, com no pot estar'hi cap bon fill de Catalunya, ab la famosa obra del Sr. Alonso Martínez.

Avant y fora pobles de Catalunya, no paren un sol moment en la lluyta comensada, que Deu que vetlla per la justícia de la nostra causa, ha posat entre nosaltres aquest Códich per que de sas protestas ne surti esplendorosa y triunfant la regeneració de la Patria.

CORRESPONDENCIAS

Sr. Director de LO CATALANISTA.

Manlleu 29 de Maig de 1889.

Molt apreciat Director: Comensaré participantli que en aquesta densa de la manifestació pública portada á terme ab objecte de protestar del article 15 del nou Códich Civil, sembla que s'ha revifat, prenen grans proporcions, l'amor y entusiasme d'aquets vehins per nostra Catalunya; Patria es lo tema obligat en totas las conversacions y tothom vol esser mes catalá que Jofre.

Lo diumenge passat se celebrá la inauguració de las vetllas literarias que's proposa donar la societat "La Estrella", si be la vetllada no fou exclusivament catalanista se presentá solsament un trevall castellá probant aixó lo molt amor á nostra benvolguda y may prou estimada terra.

Lo Sr. Subirats (Pere) ab eloqüents párrafos y ab una naturalitat pasmosa demostrá lo

molt que serveix la instrucció á las classes treballadoras y á totes las classes socials fent una comparació ab los inglesos y catalans que li valgué nutrits aplausos. Se llegiren poesias catalanas per los senyors Subirats (Pere), Subirats (Manel), Ferrer, Caballeria, Obiols, Vilá, Relats, Güell y altres mereixent especial menció l'original de "D. Anton Pujol," fill de la vila y ferm catalanista, titulada *A ma Patriadita* poesia prenyada de conceptes patris y referent á la usurpació á Catalunya de sas últimas llibertats valguen á son autor las mes grans mostrars d'aprobació del públich. Lo Sr. Ferrer llegí una noveleta original titulada *Berta la Loca* essent també aplaudit.

En los intermedis los joves Puntí, Güell y Toll, cantaren varias pessas de gust exquisit, acompanyantlos los senyors Almeda Ramon y Ballester, ab guitarras; á causa de sa bona execució tingueren que repetir algunas á petició del públich.

Lo digníssim Sr. president de dita Societat Pau Caballeria, feu un breu y brillant discurs de gracias que fou sumament aplaudit. Com á fi de festa's posá en escena la pessa *Una Calaverada* de Joan Artau, per Ferrer, Caballeria, Vilá, Subirats (M.) y Relats. La concurrència que fou molt numerosa sortí molt satisfeta de la festa demostran dessitjos de que's repetissin ab freqüència.

Lo "Centre Catalá," te en projecte alguns actes importants que's diu que serán de trascendencia per lo catalanisme.

Res mes tinch que notificarli per avuy y esperan novas impresions que comunicarli se despedeix son afm. y S. S.

J. F.

ANUNCI OFICIAL

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3.920 pessetas procedentas de 367 impositicions, essent 5 lo número de nous imponents.

S' han tornat 2797 pessetas 18 céntims á demanda de 14 interessats.

Sabadell 26 de Maig de 1889.—El Director: P. O., E. Verdiell.

SECCIÓ DE ANUNCIS

L' AURENETA

SETMANARI CATALÁ

QUE'S PUBLICA EN BUENOS AIRES

BAIX LA DIRECCIÓ DEL FERM CATALANISTA

DON ANTONI DE P. ALEU

S'admeten suscripcions en Barcelona en la llibreria de don Alvar Verdager, Rambla del Mitx, 5, devant del Liceo.

Preu de la suscripció: 7'50 pessetas trimestre.

ARTHUR ROCA, sastre

Llibreteria, 21, principal.—BARCELONA

Uniformes pera colegials y de totes classes, aixís com també libreas, etc., etc.

No visitar cap altre sastreria sense venir á veurer lo novíssim y grandíós assortit de robas que pera la vinenta estació ha rebut, aixís com també la notable economia introduhida en aquesta casa desde la present temporada. Especialitat pera senyoras y nens. No equivocar-se.

ARTHUR ROCA, sastre

Llibreteria, 21, principal.—BARCELONA

VINICULTORS

SALVEU VOSTRES VINS AB L' US DE LA

CAROLINA N.º 1

1' únich producte vegetal que conserva y millora los VINS

De totes las preparacions semblants que se han inventat es la més segura y económica y la més antiga: sa fórmula está registrada en lo Ministeri de Foment ab Real Privilegi de Invenció y admesa en tots los Centros, Instituts y Academies Agrícolas, recomenada per tots los principals culliters no sols de Catalunya sinó de totes las comarcas vinícolas d' Espanya; no hi ha millor distintiu del bon gust é inteligencia de un entés enólech ó comerciant de vins que un pot de **CAROLINA N.º 1** en sa bodega.

LA CAROLINA n.º 2 regenera 'ls vins per agres que sian

LA CAROLINA n.º 3 colora 'ls vins y no 's troba en cap esperiment
puig qu' es vegetal é inofensiu

Unich deposit: S. CAROL, Plassa Major, 32—Sabadell

'S COMPRAN

tota clase de retalls de paper, cartulina y cartró á 8 rals quintá.—'Ls gastos de recullirlo y portarlo van á cárrech del comprador.

Dirijirse á J. Comas Faura, Capmany, 18, teléfono 46. Sabadell.

Hi ha pera vendre un clós contenint SIS casals de terra ab dos casas novas situat en la carretera de Molins de Rey.

Las dos casas tenen sortida al carrer de Romea.

Pera mes informes dirigitse PLASSA MAJOR, N.º 19.